

E-learning mýty a realita

připravila
PaedDr. Jana Vajvodová, CSc.
Autorka je spolupracovnicí Metodického portálu

Každou novou koncepci či metodu, které se v pedagogické praxi objeví, vždy provázejí kritické hlasy, pochybnosti, nedůvěra, výhrady či naprosté odmítnutí. Také e-learning vyvolal v řadách učitelů nejrůznější reakce i celou škálu emocí od nadšeného euforického přijetí až po nekritické odmítnutí. Rozčarování vychází často z mylných přístupů k uplatnění e-learningu ve školní praxi. Proto se zamysleme se nad jednotlivými mýty, které e-learning provázejí, a porovnáme je s realitou.

Mýtus č. 1

E-learning je vhodný pouze pro distanční vzdělávání.

E-learning je primárně skutečně využíván především v kurzech distančního vzdělávání. Studenti mají přístup ke vzdělávacím materiálům a komunikují s učitelem on-line. Tím odpadá nutnost dojíždět na prezenční konzultace do školy. V běžné výuce na základní nebo střední škole však lze velmi funkčně uplatnit tzv. blended learning, což je prezenční výuka s e-learningovou podporou.

Mýtus č. 2

E-learningový kurz pro žáky vytvoříme tak, že soubory vyvěsíme na web.

Jednou z častých představ je představa převodu textové učebnice do elektronické podoby. Není to vhodné z mnoha důvodů. On-line kurz je totiž úplně nový typ

komunikátu, který má naprosto odlišné, specifické znaky, a tedy i texty by měly mít jiný, dynamičtější charakter. Texty všech studijních aktivit v on-line kurzu je třeba psát interaktivně, aby aktivizovaly, provokovaly žáky k činnostem, které jsou součástí kurzu.

Mýtus č. 3

Pro on-line výuku stačí veřejně dostupné systémy, jako jsou blogy, wiki, veřejná diskuzní fóra.

Lze je pro výuku využít, ale nikoli zcela komfortně a bez obtíží. Neposkytují v žádném případě takové zázemí jako speciální systémy přizpůsobené potřebám školy a školního vzdělávání. Mezi jejich největší nevýhody patří problematická archivace a znovupoužitelnost materiálů, obtížné zajištění bezpečnosti a ochrany před kyberšikanou a také omezené možnosti

sledování a vyhodnocování učebního postupu žáků.

Mýtus č. 4

Výhodou e-learningu je předávání obsahu prostřednictvím multimédií.

Žák využívá při studiu multimédia, zapojuje ve větší míře různé smyslové kanály – nejen vizuální, ale i auditivní. Dochází k vzájemnému propojení, takže může současně vnímat texty s obrázky, texty s hudbou, grafická schémata s popisem atd. To je však výhodou jen v případě dostatečně rychlého síťového připojení. Má-li žák využít e-learningového kurzu pro domácí přípravu a doma tato podmínka splněna není, může být zdrojem jeho frustrace to, že se audionahrávky a videoukázky načítají příliš dlouho. Řešením je off-line verze kurzu na CD, v níž nejsou problémy s rychlým načítáním multimediálních ukázek.

Mýtus č. 5**E-learning redukuje čas potřebný ke studiu.**

Existují tvrzení, že e-learning přináší u mnoha studijních disciplín i více než poloviční redukci času potřebného ke studiu ve srovnání s klasickou výukou. Přijmout takové tvrzení obecně však nelze. Čas potřebný k dosažení jistého výukového cíle závisí kromě volby metod i na obsahové náplni předmětu. Je-li cílem disciplíny, aby žák získal praktickou dovednost, potřebujeme stejný čas u on-line kurzu jako v klasické prezenční výuce. Získání praktické dovednosti u on-line prostředí však může být více individualizované. Každý žák potřebuje jiný čas k zvládnutí konkrétní dovednosti, a toto individualizované využití času potřebné pro studium je skutečnou výhodou.

Mýtus č. 6**Výhodou textů v e-learningu je hypertextualita.**

Díky hypertextovým odkazům mohou žáci lehce získat přístup k dalším důležitým zdrojům, často jim to přinese důležitější informace vzhledem k jejich praxi než třeba zdrojový text, který odkazy obsahuje. Negativně se ale může projevit to, že žáci začnou díky odkazům surfovat po internetu a ztratí ze zřetele hlavní cíl, tj. to, kam mají směřovat svou pozornost. Je proto důležité užívat odkazů s mírou. Tohle tvrzení by mohlo vzbudit dojem, že jedinou formou učení v e-learningu je čtení. Kvalitní e-learningový projekt ale obsahuje variantní aktivity, tendence je naopak (jak už jsme uvedli výše) přesunout těžiště od pasivní četby textů k aktivním činnostem.

Mýtus č. 7**E-learningový kurz lze připravit tak, aby vyhovoval individuálním studijním stylům; lze dobře uplatnit kolaborativní formy výuky.**

Na jedné straně on-line kurz dává možnost přizpůsobit studium individuálním potřebám jednotlivých žáků, na druhé straně tato forma studia opravdu není vhodná pro každého. Je samozřejmé, že se nehodí pro lidi, kteří si vytvořili bariéru a nechtějí nebo nejsou schopni naučit se ovládat nové technologie. To se týká zejména vzdělávání dospělých. U dětí současné audiovizuální generace tuto bariéru nelze předpokládat.

Mýtus č. 8**E-learning poskytuje dobrou zpětnou vazbu o tom, jak probíhá studentův učební proces, například kolikrát se student přihlásil do LMS.**

Ukazuje ale počet přihlášení věrohodně, zda žák opravdu studoval? Jistěže ne, zpětná vazba je dána tím, jak žák plní jednotlivé

úkoly. Tutorované on-line kurzy (tj. se stálou podporou učitele) mají vyšší efektivitu než netutorované. Rozčarování z neefektivního nasazení e-learningové výuky vyplývá velice často právě z toho, že žáci jsou v e-learningovém kurzu ponecháni sami sobě.

Mýtus č. 9**E-learning umožňuje studovat kdykoli a odkudkoli.**

Nutnou podmínkou je správná technologie a v případě on-line kurzů i přístup k internetu. Jsou ještě taková místa v ČR, kde se k internetu prostě připojit nelze. Některá prostředí jsou nevhodná k e-learningovému studiu, například prostředí, kde je hluk nebo kde je žák neustále vyrušován. To samé však platí i pro jiný typ studia.

Mýtus č. 10**E-learning šetří peníze.**

V případě distančního studia e-learning ušetří peníze za cestovné či administrativní výdaje. Vývoj skutečně kvalitních e-learningových kurzů s vysokou úrovní didaktické-

ho zpracování však nebývá laciný, protože vyžaduje týmovou spolupráci odborníků a je náročný i časově. Trvá čtyřikrát déle připravit kvalitní on-line kurz než klasickou prezenční výuku. Ale i jednotliví učitelé vyškolení v metodice autorské práce při tvorbě on-line kurzu jsou schopni vytvořit samostatně kurzy na vysoké didaktické úrovni. Nemají-li prostředky na tvorbu vlastních multimediálních komponent, tj. flashových animací, simulací, videonahrávek či audionahrávek, volí cestu zařazení volně sdílitelných výukových objektů, které jsou na internetu k dispozici.

Jak tedy může e-learning reálně podpořit výuku?

Na základních a středních školách je třeba jej chápat jako doplňkovou formu, která v ruce dobrého učitele může žákovi pomoci mnohdy lépe než jiné prostředky pochopit určité jevy různých tematických celků a snadněji dospět ke stanoveným cílům. Nejdůležitějším předpokladem úspěchu ovšem stále zůstává kvalitní učitel.

INZERCE

ais

MIŠ není hrubka

– je to zkratka projektu Minimalizace šikany, kterou už šestý rok podporuje Nadace O₂. V rámci Minimalizace šikany na podzim roku 2010 vyhlásila projekt MIŠí děti říkají STOP kyberšikaně

Dejte dětem svůj hlas

v soutěži o nejlepší plakát a video, které na školách vznikly. Hlasování je otevřeno do 20. 1. 2011.

Děti z přihlášených škol malovaly své plakáty, natáčely videa, ale hlavně si povídaly o tom, co je kyberšikana a jaká nebezpečí jim ve virtuálním světě mohou hrozit.

Hlasujte na facebookové stránce

MIŠí děti říkají STOP kyberšikaně

www.minimalizacesikany.cz

Nadace O₂